

William Dietz
LAISVĖS PLANETA

Mokslinis fantastinis romanas

Pristigusi lėšų, Imperija išformuoja Žvaigždžių Sargybą, ir pulkininkas Stelas su savo brigada tampa samdiniais. Jie žūsta svetimuose karuose jau ne už laisvę ar garbę, o už pinigus. Bet ir samdiniai trokšta turėti namus. Todėl, kai brigada užklysta laisvojon Friholdo planeton, atrodo, jog samdinių lūkesčiai išsipildys. Deja, jie nežino, kad Friholdą jau nusižiūrėjo dar dvi mirtinai pavojingos Galaktikos jėgos...

Iš anglų kalbos vertė IRMINA DOMEIKIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

251 tomas. Serija įkurta 1990 m.

William Dietz - FREEHOLD

New York, Ballantine books, 2000

Copyright © by William Dietz, 1997

Cover art copyright © by Boris Vallejo, 1994

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2002

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

*Mano žmonai Mardžorei, kuri
nuo pat pradžių troško, kad ši
knyga išvystų dienos šviesą, ir
taikėsi prie manęs visą laiką, kol
ją rašiau.*

Prologas

Friholdo saulė liepsnojo taip pašėlusiai, jog mažame surenkamame meteorologų namelyje buvo karšta it krosnyje. Veikiantis kondicionierius negelbėjo, ir Bremono veidu upeliais žliaugė prakaitas. Galų gale trumpoki, bet labai vikrūs pirštai atliko paskutinę operaciją, ir žmogus dejuodamas išsitiesė. Skaudėjo ir maudė visą kūną. Sunku net įsivaizduoti - išsėdėti susilenkus kelias valandas iš eilės.

Didžiausia problema vis ta pati - smėlis. Smėlis smelkėsi į visus plyšius, smėlis gadino aparatūrą; pavyzdžiui, šį kartą nukentėjo jungimo dėžutė. Tas nelemtas smėlis kažkoku būdu įsigudrino įsiskverbti į hermetiškai uždarytą dėžutę ir kaupėsi joje tol, kol užtrumpino pusę meteoprietaisų. O Friholde be meteorologinių suvestinių neišgyvent.

Bremas užsimetė ant nugaros instrumentų kuprinę ir atlošė pečius. Užsidėjo poliarizuotus akinius, susisagstė apsauginį kostiumą, patikrino šautuvą ir žengė iš meteorologų namelio stačiai į smėlio viesulą. Jam už nugaros šnypšdamos užsivėrė durys. Keikdamas viską pasaulyje, žmogus ėmė kopti pirmosios kopos šlaitu ir jau pusi-aukelėje pajuto, kaip iš nuovargio maudžia kojas. O juk toliau bus dar blogiau - nors dienele, vertinant čionykščiais matais, pasitaikė, galima sakyti, netgi labai nebloga. Vėjas pastovus, maždaug penkiolikos mylių per sekundę, tik retsykais gūšiai siekia trisdešimt, o temperatūra visai žema - keturiasdešimt penki laipsniai pavėsyje, jei, žinia, pavyktų aptikti kokį nors pavėsį.

Nepaisant vėsinamo oro, cirkuliuojančio kostiumo viduje, paskutiniai žingsniai iki kopos viršūnės buvo itin sunkūs. Bremas stabtelėjo atsiškvėpti, paskutiniaisiais žodžiais keikdamas save už tai, jog į kelią leidosi pėsčiomis. Noriu palaikyti formą, paaiškino jis žmonai. Na, argi ne kvailystė? Kitą kartą būtinai važiuos mašina. Jis perdėm automatiškai nužvelgė horizontą. Smėlio audros, didžiuliai šernai, kuriuos čia vadina smėlininkais... ar maža kas gali kelti grėsmę keliautojui, kuris bent akimirakai pamirš atsargumą? Iš pradžių Bremui pasidingojo, kad jisai

regi mirażą - reiškiniį, pakankamai įprastą Friholde, tačiau širdies gilumoje išsyk suprato, jog čia visai kas kita. Pernelyg jau realiai atrodė į dangų kylantys, vėjo genami dūmai, be to, pranyko ir charakteringas gyvenvietę juosiančio jėgos lauko virpėjimas. kažkas nutiko, tai neabejotina.

Bremas pasileido bėgte, šuoliais leisdamasis nuo vienos kopos ir tučtuojau paknopstom ropšdamasis į kitą. Kojos klimpo minkštame smėlyje, alsavimas sutankėjo, o širdį sugniaužė kapų šaltis. Kai vyriškis pradėjo kopti paskutiniu juo šlaitu, širdis ėmė daužytis it pašėlusi. Jis įdėmiai žvelgė tenai, kur smėlis susiliejo su dangum.

Kaip ir visas Friholdo darbininkų gyvenvietes, Nuostabiąją pastatė didelėje apvalioje įduboje žemiau vidutinio planetos paviršiaus lygio. Tą daugmaž dešimties mylių skersmens lomą kirto požeminė upė, išnyranti į paviršių pietinėje kaimelio dalyje ir išnykstanti šiauriniame. Įdubą iš visų pusių juosė status vėjo supustyto smėlio pylimas.

Kelias paskutiniąsias pylimo pėdas Bremas įveikė šliaužte, prigludęs prie smėlio, kad jo silueto nesimatytų dangaus fone. Seržantas Sander-sonas, pulko instruktorius, treniravęs juos Brema

tėvynėje, Naujojoje Britanijoje, būtų galėjęs didžiulis savo mokiniu. Breimas tarsi išgirdo Sanderso šūksnį: "Nekišk nosies, vaicine, jei nori likti gyvas!"

Štai jis ir nekišo, atsargiai šliauždamas link paties pylimo krašto. Ore tvyrojo degančio plastiko ir gumos dvokas. Dūmus, kamuoliais kylančius į dangų, pastvėrė ir nunešė vėjas. Prislopinti šūvių garsai patvirtino blogiausius Breimo įtarimus. Rangydamasis it gyvatė, jis prišliaužė prie pat pylimo krašto, iš futliaro, kybančio ant krūtinės, išsitraukė stereokamerą ir priglaudė prie akių vaizdo iešiklį. Spustelėjo automatinio ryškumo mygtuką - ir krūptelėjo, kai siaubinga kruvinų skerdynių scena ūmai priartėjo. Kažkuri jo sąmonės dalis sudrebėjo iš siaubo ir skausmo, užtai kita, ilgus metus treniruota bei mokyta, prisiminė, jog reikia įjungti kamerą ir užfiksuoti viską, ką regi.

Gręžiodamas kamerą į šalis, Breimas netruko suprasti, jog kautynės beveik baigėsi. Į akis krito aptriušęs, pajuodęs piratų šatlas, kūpsantis pagrindinės aikštės centre nelyginant koks piktas dievas, siunčiantis į mūšį savo demonus. Aplink šatlą sūkuriavo garas bei dūmai. Visur šmižinėjo piratai, tai išnyrantys iš dūmų, tai vėl

pranykstantys juose. Dauguma krovė į laivą prisigrobtą turtą, ir tik keletas dar laistė ugnimi saujelę išlikusių gynėjų.

Širdis liuoktelėjo aukštin, kai kamera stabtelėjo ties paskutiniųjų Bremono draugų bei kaimynų veidais. Jie atsišaudė, prisiglaudę už paskubomis suręstos barikados. Ne, ne suręstos! Bremonas mėšlungiškai nurijo seiles ir nusigręžė suvokęs, jog ta barikada - tiesiog kūnų krūva. Ten gulėjo tie, kurie dar visai neseniai buvo jo draugais. Ir visgi jis prisivertė žiūrėti, nes suprato esąs vienintelis viso šito siaubo liudininkas. Bremonas vylėsi, jog kamera išsaugos užfiksuotus vaizdus, o įrašas pagelbės kitiems išvengti panašios lemties.

Štai kodėl jis daugiau nebesigręžiojo. Ir pamatė, kaip septyniasdešimtmečio Slimo Hano krūtinę pervėrė dvi kulkos, bet senis per kažkokį stebuklą visgi įstengė suvartyti durklą piratui į gerklę, kaip sykis truputį aukščiau apsauginio kostiumo. Išvydo, kaip dešimtmečiai dvyniai Bariai taikosi ir pleškina iš šautuvų, dvigubai didesnių už juos pačius, ir kaip galiausiai juos pakerta energetinė iškrova. O kai piratai persirito per barikadą ir susiruošė prievartauti Bremono žmoną bei dukrą, jo skruostais nusirito ašaros.

Kamera supypsėjo pranešdama, jog baigėsi juosta. Breimas skubiai išsitraukė iš kišenės savo asmeninį lokacinį švyturėlį, įjungė jį, įmetė drauge su kamera į atmosferos įtakai atsparų maišą ir užkasė giliai į smėlį. Dabar įrašą neabejotinai suras. Paskui vyriškis atsistojo - jau nebesirūpindamas, kad jo silueto nesimatytų dangaus fone, ir nusviedė šalin maišą su instrumentais. Sekinančios treniruotės nepraėjo veltui - jis tapo itin taikliu šauliu. Breimas priglaudė prie peties šautuvą, nubraukė ašaras, uoliai prisitaikė ir... be galo atidžiai nušovė iš pradžių dukrą, o paskui žmoną. Tada, sukiodamas šautuvą į šalis, metodiškai nudėjo aplink susigrūdusius ir jau pusiau išsirengusius piratus. Akimirkai stabtelėjo, įsitikino, kad gyvųjų nebeliko nė vieno, nirsišiai suklykė ir, kratydamas ginklą, nubėgo pylimo šlaitu žemyn.

1.

Stelas stovėjo prie lango, sunėręs rankas už nugaros, - aukštas, grakštus siluetas švelnios tolimos Arno saulės fone. Žalių akių žvilgsnis nenuilsdamas stebėjo apačioje plytinčią aikštelę, kur vyko rikiuotės pratybos. Žinia, aikštelė nelabai tiko tokiems užsiėmimams. Dar visai

neseniai joje rikiavosi mašinos su oro pagalve. Bet, savaime suprantama, aikštelėje marširuojantiems kariams šis faktas rūpėjo mažiausiai. Jie nekentė rikiuotės pratybų - kad ir kur jos vyktų. Negausūs veteranai atrodė nuobodžiaujantys ir mažumą įsižeidę, o nepatyrę rekrutai iš baimės ir jaudulio nuolat nepataikė į koją. Bet, kad ir kaip ten būtų, jie privalo išmokti veikti darniai, funkcionuoti lyg vieningas organizmas, vykdyti įsakymus ir neuždavinėti klausimų. Todėl, siekiant šio tikslo, per tūkstančius metų niekas nesugalvojo nieko geriau už marširavimą.

Stelas ranka perbraukė galvą - glotniai nuskustą, kaip dera elitiniam Žvaigždžių Sargybiniui. Žvelgdamas į apačioje marširuojančius karius, ūmai pagalvojo, jog karas amžinas. Laikui bėgant keičiasi tik ginklai, tačiau ne principai ir ne karą sukeliančios priežastys. Godumas, neapykanta, valdžios troškimas; šios neįveikiamos žmogiškosios aistros garantuoja, jog kariams visuomet bus dėl ko kovoti ir mirti.

“Garbingai tarnauti tarp žvaigždžių”. Būtent jūros pėstininkų korpuso devizas kadaise į Akademiją atviliojo Stelo tėvą, o paskui ir jį patį. Jis ilgus metus tikėjo šiuo devizu ir lenkėsi jam. Tol, kol vieną gražią dieną viršuje nusprendė, jog

“garbingumas” èmè kainuoti pernelyg brangiai. Tegul pasienio pasauliai ginasi patys. Tegul Antroji Ronų Imperija ir piratai prilaiko kits kitą. Ir tegul sumažèja mūsų mokesčiai. Štai kokį sprendimą prièmè tie, kurie valdè Imperiją. Stelo brigada atsidūrè tarp kovinių junginių, pasmerktų iškomplektavimui.

Jis ir du tūkstančiai brigados kariškių galèjo pasirinkti: garbingas atleidimas bei grįžimas į tėvynę (žinoma, Imperijos sąskaita) arba tolimesnè tarnyba taip vadinamoje sankcionuotoje samdinių armijoje. Žodis “sankcionuota” reiškè dalyvavimą tikrai karuose, kuriems pritaria Imperijos vyriausybè. Jeigu jie sutiks tapti samdiniais, Imperatoriui, nors ir nekontroliuojančiam armijos tiesiogiai, jos veikla vis vien bus naudinga. Ir visiškai nieko nekainuos.

Šiaip ar taip, klausimas buvo pateiktas balsavimui. Kone visi brigados nariai mąstè, jog būtų neblogai sugrįžti namo. Tačiau jie jau pernelyg seniai apleido gimtuosius pasaulius, nieko nenustuokè apie civilių gyvenimą, be to, daugeliui jų brigada ir buvo namai. Galiausiai dauguma nusprendè pasilikti; tarp jų ir Stelas. Dabar jie kovèsi toliau ir žuvo, tačiau ne už laisvę ar garbę, o už pinigus. Ir Stelui tas nepatiko.

Nuo paskutiniųjų kautynių Naujajame Kovenante prabėgo trys mėnesiai. Ten religiniu pagrindu tvykstelėjo mažas purvinas karas tarp dviejų besivaržančių konfesijų, į kurias suskilo vieninga tenykštė bažnyčia. Brigadą pasamdė silpnesnioji pusė. Karą jie laimėjo, tačiau kokia siaubinga kaina! Kai baigėsi pražūtingas ir visiškai nereikalingas finalinis mūšis, kilęs dėl abso- liutaus klientų nekompetentingumo, kareiviai rankiniais lazeriais uolėtoje dirvoje išrėžė penkis šimtus kapų, kurių viename palaidojo pulkininką Stromą, pravarde Bulius, brigados vadą.

Tokiu būdu Markas Stelas gavo paaukštinimą - nuo majoro iki pulkininko, nuo paklusnaus svetim- mos valios vykdytojo iki politikos stratego. Jam patiko laisvė, atsakomybė ir tai, jog, tapęs vadu, galėjo pats priiminėti sprendimus. O ir valdžia jam patiko. Bet retsykais Stelą kamuodavo vel- niškas kaltės jausmas.

Bulius Stromas jam buvo nelyginant tėvas, brolis ir geriausias draugas viename asmenyje. Bet, velniai rautų, Bulius padarė klaidą! Ir, Stelo manymu, toji klaida buvo lemtinga. Bulius nematė, kokia ateitis jų laukia. Nesuprato, kad viskas pasikeitė ir kad jo mylima brigada, plūs- dama krauju, palaipsniui miršta nuo to, ką seno-

vės Kinijoje vadino "mirtimi nuo tūkstančio žaizdų". Su kiekvienu nukautuoju, nuleistu į gausiai krauju palaistytą žemę, mirdavo ir brigados dalelė. Juos samdydavo vėl, ir viskas kartojosi nuo pradžių - ir niekam nebuvo lemta išlikti. Žuvusių vieton stoji naujokai, ir, nors atsinaujinimo procesas vyko lėtai, brigada pamažu keitėsi ir galų gale turėjo virsti kažkuo, ko Stromas neatpažintų ir kas jam veikiausiai nepatiktų.

Žiūrėdamas, kaip rekrutai bėga, sukasi, krinta ant kits kito, Stelas jau ne pirmą kartą su kartėliu pagalvojo, kad brigados išsigimimas neišvengiamai artėja. Reikia kažką daryti, sustabdyti šį procesą... Tačiau kaip?

- Metas, sere, - jam už nugaros pasigirdo pažįstamas balsas.

Stelas šypsodamasis atsigrėžė.

- Džiaugiuos tave matydamas, Zakai. Kurių velnių pasidabinau šarvuotu kostiumu? Mes juk ketiname pietauti, o ne kariauti.

Nors ten, kur įsipainioja klientai, pietūs neretai virsta karu. Viršila Zacharijas Komo atrodė įspūdingai. Jo oda buvo tik nežymiai šviesesnė už juodą, matinį šarvuotą kostiumą. Septynių pėdų ūgio, plačių pečių ir siaurų klubų, jis atrodė it nužengęs iš reklaminio plakato verbavimo

punkte ir puikiai tą žinojo. Rudose akyse švytėjo ne tik protas bei humoras, bet ir nuolatinis budrumas bei įtarumas, kurį maža kam pavykdavo įveikti. Stelas buvo vienas iš tų nedaugelio. Prie viršilos diržo kabėjo du pistoletai, rankose jis laikė granatsvaidį. Stelui Zakas atsakė familiariai - tą sau leisdavo tik tais atvejais, kai jiedu būdavo vieni:

- Ne tau, pulkininke, kalbėt apie išvaizdą. Kada paskutinį kartą persirenginėjai?

Stelas sumišęs nužvelgė savo suglamžytus drabužius.

- Tu teisyb, Zakai. Ko gero, toks apšepęs klientams pasirodyti negaliu. Bet šarvuotas kostiumas... man regis, šito jau per daug. - Jis pamėgino nubraukt nuo uniformos purvą.

Komo prunkštelėjo:

- Ar nuo tos minutės, kai mes nusileidome, bent kartą buvai išėjęs laukan? Velniai griebtų! Žinoma, ne. Tu gi mirtinai bijai veltui gaišti laiką. Matyt, todėl visiškai nemoki ilsėtis. Bet jei nebūtum visą laiką lindėjęs čia, neklausinėtum, kodėl aš dėviu šarvuotą kostiumą.

Stelas suprato, jog Komo teisyb. Jis nemėgo laisvalaikio, nes nežinojo, kaip su juo elgtis.

- Ką, taip prastai? - paklausė jis, užsitempdamas pilkas paradines kelnes.

- Primena visuotinį pamišimą, - atsakė viršila, liūdnai linguodamas galvą. - Jie šį reiškinį vadina Laisva Zona. Aš jį vadinu "viskas leistina". Mums juk teko lankytis daugelyje, tiesą sakant, netgi labai necivilizuotų vietelių, bet šita stačiai nepri-lygstama. Imu visą grandį, kad palydėtų mus į kviestinius pietus, ir nesu tikras, jog šito pakaks. Imti daugiau pabijojau, kad nesusilpnčiau gynybinių linijų, ypač prisiminęs, kiek pas mus naujokų. Paklausk mano patarimo ir taip pat apsirenk šarvuotą kostiumą. Antraip kas nors iš zoniukų pasitiks tave pietums! - Zakas šyptelėjo, mostelėjo ranka ir išėjo, palikdamas Stelą persirenginėti.

Segdamas paskutinę auksinę ryškiai raudono munduro sagą, Stelas susimąstė, ar nevertėtų pasidabinti medaliais, bet tuojau pat nuvijo šią mintį šalin. Jie priklauso praeičiai. Jis gūžtelėjo pečiais, padėjo apdovanojimus į šoną ir perpetės dėklan įsimetė pistoletą. Jei Zakas nerimauja, vadinasi, yra rimta priežastis. Ir nors Stelas nė karto nebuvo apleidęs brigados išsidėstymo vietos, jis žinojo, apie ką kalba viršila. Kaip paprastai, po pergalės klientai aistringai trokšta

kuo greičiau jais nusikratyti. Niekas nenori, kad, vykstant delikačiam naujos vyriausybės formavimui, netoliese šlaistytųsi samdiniai. Šiaip ar taip, brigada valdžią įteikė, brigada gali ją ir atimti.

Todėl jie atsiėmė uždirbtus pinigus ir pasišalinino iš Naujojo Kovenanto, palikę ten savo negyvėlius. Ir atvyko čionai, į Arno, pailsėti, persigruvuoti ir palaukti, kol kur nors prasidės eilinis karas. Arno buvo žemės ūkio planeta, kurioje viskam vadovavo bažnyčia. Kaip ironiška - jie atvyko į Arno po karo Naujajame Kovenante, kurio priežastimi tapo būtent religiniai nesutarimai.....